

Hoe lees je slim?

Leesstrategieën

Indrukwekkend is de stapel studieboeken die je door moet nemen op de universiteit. Het ene boek nog dikker dan het ander. Je begint vol goede moed, slaat het eerste boek open en start met lezen. Na enige tijd denk je bij jezelf, wat heb ik nou eigenlijk precies gelezen en hoeveel moet ik nog? Vertwijfeld kijk je naar de hoeveelheid bladzijdes die je nog moet lezen. Je hebt geen idee hoe je daar doorheen gaat komen. En je weet ook niet goed wat nou belangrijk is en wat niet. Herkenbaar?

Een goede start

Dit kan ook heel anders. Hoe je dit kan verbeteren heeft vooral te maken met de start van het lezen. Veel studenten plonzen in het boek en worstelen zich er doorheen, zonder eerst grip te krijgen op het materiaal. Maar die grip is wel essentieel. Je kan dit vergelijken met een legpuzzel, die je als kind maakte. Daar begon je ook eerst met de randjes en de hoekjes van de puzzel, vóórdat je de andere puzzelstukjes ging neerleggen. Diezelfde randjes en hoekjes heb je ook nodig voor je studiemateriaal. Wat zijn die randjes en hoekjes van je studiemateriaal?

Doel

Een belangrijk hoekstuk is je doel. Waarom lees je dit boek? Wat wordt er van je verwacht na het bestuderen van het boek? Wat weet je al? Hoe moet je het lezen? Studieboeken voor een vak waar je ook tentamen over krijgt, moet je anders lezen dan een boek waar je informatie voor een scriptie uit moet halen. Hier gaan we uit van een boek dat je voor een tentamen moet kennen.

En nu de praktijk, hoe doe je het?

Als je je doel hebt bepaald, ga je eerst grip op het boek krijgen door oriënterend te lezen. Hiermee krijg je de overige kantjes en hoekjes van de puzzel. Dit kost niet veel tijd, maar helpt je wel het boek te begrijpen. Oriënterend lezen kent een drietal niveaus (boek, hoofdstuk, paragraaf) met elk een aantal stappen. Eerst geven we die voor een boek, daarna ook voor een artikel.

Het is mogelijk snel grip te krijgen op je studieboek, te weten wat belangrijk en wat minder belangrijk is. Dit doe je voordat je begint met het echte lezen.

Bij alle stappen geldt: stel jezelf vragen en probeer wat je leest te koppelen aan wat je al weet. Lees *actief* en niet *passief*.

Het boek te lijf

Niveau 1 oriënterend lezen: het hele boek

1. Titel, ondertitel, auteur(s)

2. Achterflap boek

Hier kan je vaak informatie vinden over het doel, de doelgroep en de auteur.

3. Inhoudsopgave

Wat kan je verwachten? Bekijk het eerst grof, zijn er bv. delen? Is er een algemene conclusie of samenvatting, ook per deel? Daarna fijner; of welke verschillende hoofdstukken zijn er?

4. Voorwoord

Wordt standaard overgeslagen. Dat kan ook als er alleen maar bedankjes instaan. Maar hier kan je echter ook vaak een leeswijzer, opzet en aanpak vinden.

5. Conclusie

Niet in alle boeken te vinden, maar staat deze erin dan hiermee starten. Begin met het lezen van elke eerste zin van elke alinea van de conclusie. Daarna lees je het helemaal. Dan weet je waar de auteur wil uitkomen en heb je meteen de rode draad van het boek te pakken.

6. Samenvatting

Als je dit eerst leest, weet je precies wat je kan verwachten en wat belangrijk is. Ook hier eerst de eerste zin van elke alinea, daarna het totaal.

7. Inleiding

Hier kan je het wat en waarom vinden van het boek.

Studenten Services

Bureau Studentenpsychologen - Loopbaanadviescentrum - Studentendecanen
Student Service Desk - Bureau Internationale Studentenzaken

www.uva.nl/succesvolstuderen

concentratie studie

MINDMAPPEN

zelfdiscipline

onthouden

context

tijd zelfkennis

SUCCESVOL

FLEXIBILITEIT

STUDIEVAARDIGHEDEN

VERBANDEN LEGGEN

excelleren

DOORZETTINGSVERMOGEN

SCHRIJVEN

pro-activiteit

PLANNING

peercoaching

UITDAGING

academisch

STUDEREN

colleges

sociale vaardigheden

AMBITIE

kritisch denken

LEERSTIJLEN

leesstrategie

keuze

tentamen

HERHALEN

presentatie

Resultaat van deze stap: je hebt in korte tijd grip op het boek, je weet waar de auteur wil uitkomen en wat je kan verwachten. Misschien snap je nog niet alles, maar je weet wel waar je op moet letten. Met 15 tot 30 minuten kom je al een aardig eind om grip te krijgen op je boek.

Niveau 2: oriënterend lezen; hoofdstuk

Blader door het hoofdstuk. Lees paragraaftitels, lees kopjes, lees titels, lees de conclusie, samenvatting, vragen. Duur: 10 minuten.

Niveau 3: oriënterend lezen; paragraaf

Lees elke eerste zin van elke alinea en lees vervolgens de hele paragraaf gedetailleerd.

Het kan zijn dat een boek geen conclusie of samenvatting heeft. Probeer dan toch zoveel mogelijk grip te krijgen op het boek of hoofdstuk door te weten wat de structuur is, te bladeren en elke eerste zin van elke alinea te lezen. Ook dit geeft vaak voldoende informatie.

Het artikel te lijf

Een artikel heeft vaak een hoge informatiedichtheid en is niet snel te lezen. Je kan het leestempo echter versnellen door de technieken van oriënterend toe te passen. Voor een artikel zijn de volgende stappen van belang.

1. titel en auteur
2. abstract
3. kopjes paragrafen
4. titels figuren e.d.
5. conclusie
6. samenvatting
7. elke eerste zin van elke alinea
8. hele artikel lezen

Als je deze techniek toepast lees je sneller en met meer begrip het artikel, waardoor de totale hoeveelheid tijd per artikel minder wordt.

Wanneer oriënterend lezen?

Eigenlijk altijd, behalve bij een roman. Pas deze techniek maar eens toe op een artikel in de zaterdagkrant. Je zal

zien dat je snel grip krijgt op het artikel als je alleen titel, vetgedrukte tekst, kopjes, bijschrift en elke eerste zin van een alinea leest.

Bijblijven

Goed studeren is voor een groot deel bijblijven door je literatuur te lezen en een helicopterview te ontwikkelen. Dat laatste betekent de hele stof kunnen overzien en de onderlinge verbanden helder hebben. Dit kost wel tijd en is niet vlak voor een tentamen nog te doen. Als je in staat bent om voorafgaand aan je college de bijbehorende literatuur te lezen (eerst oriënterend, dan gedetailleerd) dan ben je echt goed bezig. Je kan je ook actiever opstellen in het college (vragen stellen) en het beter begrijpen. Mocht je toch een keer te weinig tijd hebben, dan heb je altijd wel dat kwartiertje om vooraf aan het college de stof oriënterend door te lezen. Hierdoor landt de collegestof dan toch nog wel ergens. Lees dan wel na afloop de literatuur nog gedetailleerd door.

Andere leesdoelen

Ga je literatuur lezen voor een scriptie of paper dan kan je dezelfde stappen van het oriënterend lezen toepassen. Alleen ga je nu daarna niet meer alles lezen, maar selecteer je die stukken tekst die voor jouw doel geschikt zijn.

Belangrijkste punten

- Maak gebruik van een leesstrategie
- Begin altijd met oriënterend lezen voor je het boek 'induikt'.
- Oriënterend lezen kent 3 niveaus: boek, hoofdstuk, paragraaf.

Verder lezen

- Jan Willem van den Brandhof (2007), *Gebruik je hersenen*.
- Mark Tichelaar (2009), *Haal meer uit je hersenen*.

Trainingen/workshops: De stapel te lijf

www.uva.nl/training > Studievaardigheden

Vragen?

Heb je nog vragen? Kijk op www.uva.nl/peer2peer en vraag het een Peercoach.

Studenten Services

Bureau Studentenpsychologen - Loopbaanadviescentrum - Studentendecanen
Student Service Desk - Bureau Internationale Studentenzaken

www.uva.nl/succesvolstuderen